

El blues del vudú

Nova Orleans s'ha posat de moda. I s'emporta les preferències del cinema actual nord-americà. Amb un passat francòfon i liberal, el seu bagatge cultural és un aval per a l'èxit de qualsevol guió. Com ara els de «Down by law», «Mi querido detective», «Atrapados sin salida» o «El corazón del ángel».

Ramon Aymerich

Eduard Lee Rouse, disset anys d'ensopiment i ruc com una mala cosa, decideix començar el 1988 amb bon peu. Està fart que sa mare li retregui que no va a missa. Bufa un vent malet, aquella nit, a Dayton (Texas). A la ràdio sona un vell tema de Muddy

ben què dir. Esgotada la llista de síndromes —la d'en Manson, la del Vietnam, la d'en Rambo, i la de l'Ollie North— ara paren atenció en hipòtesis que van des de la crisi postreaganiana fins a l'aparició d'una nova forma de suïcidi que consisteix a emportar-se per davant tota la família abans de fer el traspàs. Per a Harry Angel però, les coses són més clares. Sap que el mal

Mickey Rourke, protagonista de la pel·lícula «El corazón del ángel».

Waters: «La meua pistola pot encasquetar-se/el meu *mojo* és fràgil/Ah, però si refrego la meua arrel/la meua sort no canviarà mai». Eduard no s'ho pensa dues vegades. Agafa el rifle de caçar búfals i engega dos trets que no erren en els cossos de sa mare i el seu germanastre Rudy, de nou anys. El padrastre, que encara no s'ho acaba de creure, intenta arrabassar-li l'arma. Però l'Eduard, previsor, despenja el bat de beisbol de la paret i li enclasta un parell de garrotades que el deixen estès. Acte seguit, pren foc a la casa i fuig esperitat.

Aquesta modalitat de *reveillon* sagnant ha estat de les més celebrades aquests darrers dies als estats de la Unió i s'ha cobrat ja més de trenta-dues víctimes. Els sociòlegs ja no sa-

s'ha apoderat de la nació més violenta del món. Nit rere nit, Angel s'acosta al Central Park i els sent en un murmurí esfereïdor:

«S'ha emparat de mi el blues del vudú
El remaleït blues del *hoo-doo*
Però Loa no vol que estigui ensopit
Sento gemegar els zombies cada nit»

Harry Angel és el desventurat detectiu que l'escriptor William Hjortsberg creà per a la seva novel·la *Cor d'Àngel*. ¡Bona la va fer el Hjortsberg! Des de la seva aparició, el cinema s'ha llançat a recrear l'univers que insinuava el llibre de Hjortsberg: el vudú, el jazz, i, en definitiva, el paisatge tèrbol i bigarrat de Nova Orleans.

Travessada pel riu Mississipí, la Louisiana és el país del fang i el llot,

El jazz: entre el vudú i la mala vida

Storyville, altrament anomenat «Jardí del Pecat», és el barri de Nova Orleans on el jazz va néixer i on encara queden caus on es pot escoltar en la versió originària, el dixie. El jazz fou durant molt de temps sinònim de mala vida, si més no en els confusos orígens, a les darreres dècades del segle XIX. És a les bandes de música, tocant peces religioses als funerals, on el negre n'aprèn el ritme. Però és a les cerimònies privades, i més concretament a les reunions de les lògies que han creat, on els trombons i les trompetes surten de mare a la recerca de la veu humana. Més encara: els rituals vudú seran l'esglaió entre els ritmes africans i el jazz. Els músics es retroben en el deliri de les cerimònies, amb les danses i els sons que els són propis. Algunes de les primeres figures del jazz —el més reconegut potser és Jelly Roll Morton— són mestres del vudú. Les creences d'aquest, però, no desapareixen i es retroben en els primers discos del blues: Muddy Waters, Cripple Clarence Lofton i «Blind Lemon» Jefferson, entre altres.

Nova Orleans, jazz i vudú, el còctel de moda de la tardor reaganiana.

VOODOO 10 JAZZ

FINO OUT WHATS COOK'N Open 7 days a week 10:00 a.m. - 10:00 p.m. or later

This is one of the most unique museums in the world, bringing together the old as well as the present day Voodoo in New Orleans. Featuring Marie Laveau, the Voodoo Queen, and exciting occult displays. This museum is truly a memorable experience. Reservations intended for the entire family.

Admission to the museum: Adults \$3.00, Students and Senior Citizens \$2.00, Children \$1.00. Free under six. Groups of 10 or more 1/2 discount. Call ahead for special guided tour.

724 Dumaine
New Orleans, La.

(504) 523-7685

Featuring The Great Marie Laveau

READINGS
RITUALS
CHAFTS
SUPPLIES
LECTURES
TUL 15
GRIS-GRIS
DOLLS

**NEW ORLEANS HISTORIC
VOODOO
MUSEUM**

però també una curiosa barreja del més ranci sud i la trapelleria negra. Ombrívola i rèptil, la Louisiana ha servit al cinema en les seves incursions en l'aventura corsària —amb el tecnicolor torrat de la Ivonne de Carlo en el paper de dama ultratjada—. També com a inevitable marc de referència per al cinema negre, en la seva vessant pre-

sidiària: carcellers malvats i fuga obligada a través dels pantans; un tema que ha estat revisitat recentment pel cinema de la mà de Jim Jarmush a *Down by law*.

Tanmateix, és la joia del Mississipi, Nova Orleans, qui s'emporta les preferències del cinema actual nord-americà. Amb un passat francòfon i lli-

**Empresa productora
i distribuïdora d'un
Paquet informàtic d'Alt
Nivell**

NECESSITA:

**3 tècnics comercials
amb residència a
Barcelona, València i
Ciutat de Mallorca**

* * *

DEMANEM:

- * Coneixement de programació o/i d'algun paquet integrat tipus Closed Exit, 7-8-9, ZPZZ, etc.
- * Experiència en vendes, preferiblement a institucions o a empreses.
- * Nivell cultural elevat.
- * Català parlat i escrit.

OFERIM:

- * Representació d'un producte sense competència directa.
 - * Ingressos fixos i comissions altes.
 - * Seguretat social.
 - * Formació a càrrec de l'empresa.
 - * Incorporació immediata.
- Les condicions concretes seran acordades en funció de les característiques i la disponibilitat dels candidats.

* * *

Els interessats cal que ens escriguen a mà, adjuntant *curriculum vitae* i fotografia recent a:

Apartat de Correus 941.
Referència MMS.
46080 València.

beral —ben llunyà al puritanisme de Boston o Filadèlfia— el seu bagatge cultural és un aval per a la construcció de tota mena de guions. Nova Orleans té l'honor d'haver estat la primera ciutat del continent amb una programació operística. O d'haver albergat —fet insòlit— una noblesa criolla que fou esborrada per la cultura del cotó però que ha servit per a nombrosos films on la puresa sanguínia es feia melodrama. És també la ciutat del jazz, el dia que els esclaus alliberats tenen la gosadia de comprar els instruments de vent que la burgesia empenyora. Una ciutat curulla de caus com els de Bourbon Street, al cor d'un barri francès que tan bé descriu William Burroughs a *Jun-kie*.

Després, doncs, del descobriment de la tropical però gèlida Miami, ara li ha tocat el torn a Nova Orleans. Per exemple, a pel·lícules com *Mi querido detective* o *Atrapados sin salida*, que talment semblen publicitat de la comunitat autònoma de la Louisiana. La ciutat ha fet també el seu servei a l'Alan Parker a l'hora de portar al cinema la novel·la de Hjortsberg, tot situant les aventures de Harry Angel a la ciutat de la suor i el jazz.

Al film de Parker es fa la descoberta —certament poc antropològica— d'un altre dels aspectes que més caracteritzen la col·lectivitat negra d'aquell país: el vudú. Nascut al Benín del segle XV, la cultura vudú és una resta del naufragi —un xic degenerada, això sí— de l'antiga cultura africana. Empeltada del catolicisme marià dels primers missioners, esdevé una síntesi colorista, en la qual les velles deïtats africanes acabaren prenent el nom del santoral cristià. Entesa com a signe de resistència davant la culturització de la pròpia comunitat, el vudú es refugià en societats secretes que el propagaren arreu del Carib, i acabà per penetrar a la Louisiana.

El fetixisme i la màgia han estat sempre presents en la cultura vudú i han estat el fonament del poder dels seus bruixots —els *hoodoo men*— capaços de provocar, sempre segons el preu, un mal de cap, una paràlisi o, fins i tot, la mort de la víctima. Perquè, tot i que abunden molt més els practicants de la màgia blanca, allò que ha donat fama al vudú han estat els aspectes més truculents i sinistres: els sacrificis de pollastres en les cerimònies, les matances haitianes o els *zombies*.

A finals dels seixanta el vudú era una pràctica marginal de la qual només quedaven rastres en les activitats dels guardadors o, si de cas, en un petit mercat de productes màgics. Era fort, això

sí, a Haití, on era utilitzat com un vehicle més del terror de la dictadura duvalierista. A mitjan setanta, però, el vudú revifava fortament al Brasil, i penetrava a Cuba —on havia estat antigament perseguit— de la mà d'haitians fugitius, que en qüestió de mesos acabaren amb el poc aviram de corral de l'illa. Posteriorment, s'ha introduït una altra vegada als EUA, no pas de la mà dels *hoodoo men* —força discrets— sinó d'una versió antillana anomenada *santeria*. Avui dia, la pràctica diletant dels seus rituals ocupa prop d'uns tres milions de persones a Nord-amèrica: negres principalment, però també un bon grapat d'executius i mestres de casa avorrits.

L'atenció del cinema pel tema ha estat, històricament, molt reduïda. Es troben peces a la filmografia brasilera o cubana, especialment als seixanta, on el vudú és presentat com una forma de resistència —romàntica i errada, això sí— a l'amo blanc. Als EUA, l'interès és pràcticament nul. Sols la vessant més espectacular, la dels *zombies* ha estat responsable d'una petita joia del misteri: *Zombie*, de Jacques Tourneur, el 1942, que en fa una mirada plena de respecte i romanticisme. Per raons ben diferents —un petit accident tipus Txornòbil— els *zombies* són també protagonistes de la filmografia de Georges A. Romero, iniciada el 1968 amb *La noche de los muertos vivientes*, i que ha acabat per degenerar en un deliri cadavèric a colp d'efectes especials.

El renaixement de la cultura vudú és contemplat de manera molt diferent al film de l'Alan Parker. Els negres han deixat de ser marginats de luxe —res a veure amb panteres del mateix color— per esdevenir potencials encofradors d'un paisatge moral poc recomanable. Amb *El corazón del ángel*, Nova Orleans ja no serà el mateix; darrere els sons, eixelebrats del *dixie*, s'amaguen secrets que, si els hagués conegut en Lovecraft, haurien fet créixer notablement la seva nòmina d'infrahumans. Sense tantes amputacions, i amb més sinceritat —encara que amb una mirada més blanca que el cotó— Schlessinger s'ha apuntat també a descriure la importància de la *santeria* a l'Amèrica dels vuitanta. I encara que *The believers* —properament a les cartelleres— es presenti com una metàfora contra els perills del fanatisme en un país tan avesat com el seu, les conclusions són les mateixes que les de l'Alan Parker.

Nova Orleans, vudú i unes gotes de jazz, el còctel de moda de la tardor reaganiana. □